

ABSTRACT

Yurii Veliky. Rearmament of the national police with short-barreled firearms: foreign experience and domestic prospects. The article analyzes information from open sources and publications on the Internet about the best samples of pistol weapons, which are most in demand among servicemen, law enforcement officers, civilians in different countries of the world. Modern globalization processes, European integration aspirations, counteraction to the armed aggression of the Russian Federation, deterioration of the situation with illegal trafficking, use of weapons in Ukraine require changes in the educational process of higher education institutions with specific training conditions, basic fire training using NATO standards. In this aspect, the discipline «Fire training» is extremely important in the professional activities of a police officer.

Modern standards of police training require expanding the outlook, awareness of applicants about the best samples of modern pistol weapons to improve their professional level, official competencies in safe handling of firearms, minimizing traumatic situations. Attention is focused on the fact that European integration processes cause closer integration of the National Police into international police structures, which is associated with the need to develop applicants' skills in handling modern samples of police weapons.

Keywords: *pistol weapons, NATO standards, professional training, applicants, policemen.*

УДК 351.74

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-400-406

**Анатолій
НАТОЧІЙ**©
викладач

**Юрій
ВОЛКОВ**©
викладач

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

**МІЖНАРОДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ
ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ**

Досліджено міжнародні рекомендації щодо трансформації законодавства про застосування вогнепальної зброї поліцейськими. Наголошено на найбільш корисних рекомендаціях для українського законодавства та на необхідності вирішення питання про їх урахування. Висвітлено деякі проблемні питання, що досліджувалися іншими науковцями, та встановлено низку інших проблем та суперечностей, що виникають у разі необхідності застосування вогнепальної зброї. Крім того, зауважено на значенні діяльності поліції у різних сферах суспільних відносин. Відповідно до законодавства України та багатьох країн світу вогнепальна зброя вважається найсуворішим заходом примусу, оскільки вона становить серйозну загрозу життю чи здоров'ю осіб, проти яких вона може бути застосована. Тому світова спільнота приділяє увагу вдосконаленню окремих правових норм щодо застосування вогнепальної зброї.

Розглянуто окремі аспекти застосування заходів примусу працівниками Національної поліції України під час виконання службових обов'язків. На основі аналізу міжнародних правових актів щодо застосування заходів примусу зроблено висновок, що вони є більш чіткими та виваженими щодо врегулювання зазначеного питання. З огляду на міжнародно-правові акти щодо застосування вогнепальної зброї працівники поліції визначають реалізацію заходів примусу на правомірних засадах відповідно до діючого законодавства України.

Ключові слова: *вогнепальна зброя, застосування, використання вогнепальної зброї, міжнародне законодавство, національне законодавство, поліцейські.*

© А. Наточій, 2023

iD: <https://orcid.org/0000-0002-4227-5251>

natociy@gmail.com

© Ю. Волков, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3129-8623>

volk63@gmail.com

Постановка проблеми. Вогнепальна зброя у межах законодавства України та багатьох інших держав світу вважається найбільш суворим заходом примусу, оскільки становить серйозну загрозу для життя чи здоров'я осіб, проти яких вона може бути застосована. Саме тому світова спільнота звертає увагу на удосконалення окремих правових норм про застосування вогнепальної зброї. Українське законодавство досить вдало корелює з міжнародним у багатьох аспектах, однак потребує систематичного перегляду та оновлення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Дослідженням проблемних питань застосування вогнепальної зброї поліцейськими займаються науковці-правники та фахівці у різних галузях права: С. Албул, Т. Орлова, О. Савченко, Ю. Волков, М. Гуцуляк, І. Равлюк, А. Наточій, В. Тимофеев, О. Ульянов та ін.

Метою статті є висвітлення міжнародних рекомендацій щодо трансформації законодавства про застосування вогнепальної зброї поліцейськими.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до чинного законодавства Національна поліція як центральний орган виконавчої влади серед широкого спектра наявних завдань надає й послуги різного характеру. Про це прямо зазначено у п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію»: «...надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги...» [1]. На нашу думку, слід наголосити на тому, що такого роду послуга є соціальною послугою великого значення, а тому існує потреба у забезпеченні покращення умов праці й підготовки поліцейських. Також не можна оминати увагою підвищення значущості статусу поліцейського, адже загроза життю чи здоров'ю поліцейського, нівелювання його честі і гідності є загрозою стабільності суспільних відносин, що виникають у правоохоронній сфері.

Слід зауважити, що в межах своєї діяльності поліцейські захищають від порушення не тільки норми національного права, але й міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані Україною, що стали фундаментом для формування міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини, такі як Загальна декларація прав людини [2] та Міжнародний пакт про громадянські та політичні права [3]. Україна як європейська держава поступово інтегрується в європейський простір, запозичуючи корисний досвід у правозастосуванні, тому впровадження міжнародних стандартів сьогодні є звичайною процедурою у будь-якій сфері правового регулювання. Також маємо підкреслити, що поліцейські, володіючи спеціальними навичками, беруть активну участь у захисті та охороні основоположних прав і свобод людини та громадянина, а саме права на життя, на повагу до людської честі й гідності, на свободу та особисту недоторканність тощо.

Питання застосування вогнепальної зброї працівниками поліції і взагалі заходів примусу є актуальним для міжнародної спільноти, що детермінує необхідність його обговорення. Так, на підготовчій нараді до Сьомого Конгресу ООН із запобігання злочинності та поведження з правопорушниками, що відбулася у Варенні, Італія, було погоджено елементи, котрі слід розглянути в ході подальшої роботи стосовно обмежень щодо застосування сили та вогнепальної зброї поліцейськими. Згаданий вище Сьомий Конгрес у своїй резолюції № 14 наголошує, що застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами правоохоронних органів має відповідати належній повазі до прав людини. Оскільки Економічна і Соціальна Рада у розділі IX своєї резолюції 1986/10 від 21 травня 1986 року запропонувала державам-членам приділяти особливу увагу під час виконання Кодексу застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами правоохоронних органів, а Генеральна Асамблея у своїй резолюції 41/149 від 4 грудня 1986 року підтримала зазначену пропозицію, то цілком обґрунтовано буде звертатися до врегулювання ситуативних моделей застосування заходів примусу [5-6].

Поліцейські для виконання своїх службових обов'язків повинні володіти спеціальними вміннями і навичками, за ними закріплюється вогнепальна зброя та видаються спеціальні засоби залежно від службової ситуації, що може виникнути. Серед міжнародних нормативно-правових актів чимало документів, що передбачають можливість застосування поліцейськими заходів примусу. При цьому такі заходи застосовуються у передбачених законом випадках. Це обумовлено тим, що поліцейські відіграють важливу роль у здійсненні захисту права на життя, права на свободу та особисту недоторканність, несуть відповідальність за підтримання громадської безпеки та порядку. Для цього вони мають відповідні навички, уміння та кваліфікацію, а також мають відповідний спектр завдань і повноважень. У Законі України «Про Національну

поліцію» до заходів примусу віднесено фізичний вплив (силу), застосування спеціальних засобів, застосування вогнепальної зброї тощо.

У статті про застосування зброї (ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію») наголошується на тому, що застосовувати таку виняткову міру, як вогнепальна зброя, співробітник поліції може тільки у випадках, передбачених законом, із попередженням про застосування або без такого. Далі в зазначеній статті прописані виняткові випадки застосування вогнепальної зброї, а також випадки, коли її застосування допускається без попередження [7]. Враховуючи те, що вогнепальна зброя є найбільш суворим заходом примусу, слід навести для прикладу випадки застосування вогнепальної зброї з попередженням і без попередження, що зазначені у ч. 4 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію»:

- 1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;
- 2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;
- 3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;
- 4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;
- 5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;
- 6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;
- 7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського» [1].

Зважаючи на випадки «застосування вогнепальної зброї без попередження», передбачені ч. 6 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію», можемо впевнено стверджувати, що зброя активно застосовується в нестандартних ситуаціях, пов'язаних із гострою загрозою суспільній або державній безпеці [7]. Отже, застосування вогнепальної зброї без попередження допускається у таких випадках:

- 1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;
- 2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;
- 3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;
- 4) якщо особа чинить збройний опір;
- 5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю [1].

Варто наголосити на тому, що переважна більшість цих випадків корелюється з міжнародними нормативно-правовими актами, в яких викладено подібні ситуативні моделі для застосування вогнепальної зброї. У ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» висвітлюються також випадки використання вогнепальної зброї, однак нас цікавлять саме ключові аспекти її застосування в межах дослідження міжнародного досвіду в цьому питанні.

Слід зауважити, що в розрізі міжнародного законодавства акцентується увага на обставинах застосування заходів примусу працівниками правоохоронних органів під час виконання своїх службових обов'язків.

Відповідно до ст. 3 Кодексу поведінки для посадових осіб правоохоронних органів [4] ці посадові особи можуть застосовувати заходи примусу у разі крайньої необхідності та в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків. Українське законодавство корелюється з міжнародним в аспекті застосування вогнепальної зброї у випадках крайньої необхідності. Відповідно до ч. 9 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» формулювання «...крім випадків необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності» періодично повторюється, що і доводить сприйняття міжнародних стандартів та їх імплементацію українським законодавцем.

Нижче викладені основні принципи, що були сформульовані для допомоги державам-членам у їхньому завданні щодо забезпечення та сприяння належній ролі поліцейських і повинні братися до уваги урядами в межах їхнього національного законодавства та практики, а також працівниками у сфері юриспруденції, як-от: судьями,

прокурорами, адвокатами, членами виконавчої та законодавчої влади, а також громадськістю.

Серед загальних регуляторів застосування заходів примусу слід назвати такі:

1. Уряди та правоохоронні органи приймають і впроваджують правила та положення щодо застосування заходів примусу. При розробці таких правил і положень уряди та правоохоронні органи повинні постійно переглядати етичні питання, пов'язані із застосуванням сили та вогнепальної зброї.

2. Урядам і правоохоронним органам слід розробити якомога ширший спектр засобів і озброєти поліцейських різними видами зброї та боеприпасів, що дозволять диференційовано застосовувати силу та вогнепальну зброю. Серед іншого передбачити розробку не смертельної зброї, що виводить з ладу, для використання у відповідних ситуаціях, з метою все більшого стримування застосування засобів, здатних спричинити смерть або поранення людей. З цією ж метою також повинна бути передбачена можливість для працівників правоохоронних органів мати засоби самооборони, такі як щити, шоломи, бронезилети та куленепробивні засоби пересування, щоб зменшити потребу у використанні зброї, тобто можливість застосування спеціальних засобів.

3. Посадові особи правоохоронних органів, виконуючи свої обов'язки, повинні, наскільки це можливо, застосовувати ненасильницькі засоби, перш ніж вдаватися до застосування сили та вогнепальної зброї. Вони можуть застосовувати силу та вогнепальну зброю, лише якщо інші засоби залишаються неефективними або без будь-яких обіцянок досягнення очікуваного результату [7].

Принагідно варто підкреслити, що національне законодавство про застосування вогнепальної зброї орієнтоване саме на випадки застосування такого заходу примусу, тому міжнародна спільнота сформувала певні вимоги до поліцейських, якщо законного застосування вогнепальної зброї або будь-якого іншого заходу примусу неможливо уникнути:

– поліцейський повинен бути стриманим, діючи відповідно до ступеня суспільної шкідливості або небезпечності правопорушення, і мати при цьому законну мету, котра повинна бути досягнута;

– поліцейський має вжити заходів для мінімізації збитків і травм, що можуть бути завдані громадянинові в результаті застосування заходів примусу;

– після застосування заходів примусу, якщо особі було завдано якусь шкоду, поліцейський зобов'язаний надати медичну допомогу, тому що, відповідно до чинного законодавства, поліцейські володіють цими навичками і знаннями;

– про застосування заходів примусу необхідно повідомити керівництво та родичів постраждалих або їхніх близьких осіб [8].

Слід наголосити, що сьогодні у світі є поширеною практика притягнення до кримінальної відповідальності поліцейських, які необґрунтовано застосували заходи примусу, зокрема вогнепальну зброю, а також застосування такого заходу примусу при перевищенні меж, необхідних для припинення правопорушення [9].

У межах цієї статті ми також звернули увагу на таке формулювання: «Виняткові обставини, такі як внутрішня політична нестабільність або будь-яка інша надзвичайна ситуація, не можуть використовуватися для виправдання будь-якого відхилення від цих основних принципів». Наголошуємо на цьому, оскільки в умовах воєнного стану визначені законодавством випадки для застосування вогнепальної зброї є незмінними і повинні підлягати оцінці працівниками поліції.

Міжнародна спільнота у відповідних нормативно-правових актах досить умовно окреслює випадки застосування вогнепальної зброї, адже в подальшому вони більш конкретно розкриваються в національних нормативно-правових актах, що регламентують діяльність поліції.

Зважаючи на це, висуваються відповідні пропозиції стосовно правил застосування та використання вогнепальної зброї, що досі розглядаються світовою спільнотою:

– конкретизувати обставини, що надають право поліцейським, яким дозволено носіння та застосування вогнепальної зброї, використовувати вогнепальну зброю, а також чітко визначити перелік вогнепальної зброї та боеприпасів, що знаходяться на озброєнні поліції, зважаючи на тактико-технічні характеристики зброї. Слід зауважити, що необхідність перегляду списку вогнепальної зброї зумовлена появою нових видів озброєння, котрі поліцейські повинні застосовувати та використовувати у своїй діяльності;

- сформувані гарантії застосування вогнепальної зброї у визначених випадках для того, щоб зменшити ризик завдання необґрунтованої шкоди;
- заборонити застосування або використання вогнепальної зброї та боеприпасів, що становлять для громадян невинуватий ризик;
- встановити жорсткі алгоритми контролю, зберігання та видачі вогнепальної зброї із процедурами притягнення до відповідальності відповідальних посадових осіб у випадку їх порушення;
- постійне зберігання і носіння вогнепальної зброї;
- передбачити систему попереджень про застосування вогнепальної зброї та систему звітності, коли поліцейські застосовують вогнепальну зброю [10].

Також звертається увага на застосування вогнепальної зброї під час мирних зібрань. Під час розгону зібрань, що є незаконними, але ненасильницькими, посадові особи правоохоронних органів повинні уникати застосування сили або, якщо це практично неможливо, обмежувати таку силу до мінімально необхідного рівня. Під час розгону насильницьких зібрань працівники правоохоронних органів можуть застосовувати вогнепальну зброю лише тоді, коли менш небезпечні засоби практично неможливо застосувати, і лише в мінімально необхідному обсязі [11].

Уряди та правоохоронні органи повинні забезпечити, щоб усі поліцейські проходили підготовку та тестування згідно з відповідними стандартами кваліфікації щодо застосування сили. Посадові особи правоохоронних органів, які зобов'язані носити вогнепальну зброю, повинні отримати дозвіл на це лише після завершення спеціального навчання її користуванню.

Під час підготовки поліцейських уряди та правоохоронні органи приділяють особливу увагу питанням поліцейської етики та дотримання прав людини, особливо у процесі розслідування, альтернативам застосуванню сили та вогнепальної зброї, зокрема мирному врегулюванню конфліктів, розумінню поведінки натовпу, методів переконання, переговорів і посередництва, а також використанню технічних засобів із метою обмеження застосування сили та вогнепальної зброї. Правоохоронні органи повинні переглянути власні навчальні програми та оперативні процедури у світлі конкретних інцидентів необґрунтованого застосування вогнепальної зброї. Поліцейським повинні надавати консультації щодо подолання стресу, що може виникати у ситуаціях застосування сили та вогнепальної зброї. Особливо актуальності це питання набуло в умовах воєнного стану, коли його рівень є підвищеним [12].

Висновки. Поліцейські для виконання своїх службових обов'язків повинні володіти спеціальними вміннями і навичками, за ними закріплюється вогнепальна зброя та видаються спеціальні засоби залежно від службової ситуації, що може виникнути. Серед міжнародних нормативно-правових актів чимало документів, що передбачають можливість застосування поліцейськими заходів примусу. При цьому такі заходи застосовуються у передбачених законом випадках. У розрізі міжнародного законодавства акцентовано на обставинах застосування заходів примусу працівниками правоохоронних органів під час виконання своїх службових обов'язків. Незважаючи на це, світова спільнота продовжує звертати увагу держав на удосконалення існуючого законодавства в окресленій сфері.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Загальна декларація прав людини : міжнародний документ від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : ратифіковано Указом Президії Верховної Ради УРСР № 2148-VIII від 19.10.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
4. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб : міжнародний документ від 23.07.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text.
5. Резолюція 1986/10 від 21 травня 1986 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/firearms.shtml.
6. Основні принципи незалежності судових органів : схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201#Text.
7. Наточій А. Д., Тимофеев В. П. Попереджувальні заходи поліції – розмежування понять «готовий», «використання», «застосування» та «активне застосування» вогнепальної зброї. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2021. Special Issue. № 1. P. 92–96.

8. Албул С. В. До питання імплементації у національне законодавство міжнародних стандартів застосування сили та вогнепальної зброї поліцейськими. *Актуальні проблеми професійної підготовки поліцейського : матеріали круглого столу* (м. Одеса, 26 жовт. 2016 р.). Одеса : ОДУВС, 2016. С. 5–11.
9. Орлова Т. А. Про ризики застосування вогнепальної зброї в умовах законодавства України та шляхи забезпечення безпеки поліцейського. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків, 2019. С. 171–173.
10. Савченко О. А. Вогнева підготовка : навч. посібник. Київ, 2012. 158 с.
11. Волков Ю. М., Казначесв Д. Г. Актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 142–145. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/35.pdf.
12. Гуцуляк М. Я., Равлюк І. І. Про окремі розбіжності у визначенні змісту правових підстав застосування зброї працівниками Національної поліції. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. 2017. С. 304–308.
13. Ульянов О. І. Правові засади застосування поліцейських заходів примусу та вогнепальної зброї працівниками Національної поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. С. 34–36.

Надійшла до редакції 26.04.2023

References

1. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>. [in Ukr.].
2. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights] : mizhnarodnyi dokument vid 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text. [in Ukr.].
3. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights] : ratyfikovano Ukazom Prezdyii Verkhovnoi Rady URSS № 2148-VIII vid 19.10.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text. [in Ukr.].
4. Mizhnarodnyi kodeks povedinky derzhavnykh posadovykh osib [International Code of Conduct for Public Officials] : mizhnarodnyi dokument vid 23.07.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text. [in Ukr.].
5. Rezoliutsiia 1986/10 vid 21 travnia 1986 roku. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/firearms.shtml.
6. Osnovni pryntsypy nezalezhnosti sudovykh orhaniv [Basic principles of judicial independence] : skhvaleni rezoliutsiiami 40/32 ta 40/146 Heneralnoi Asamblei vid 29 lystopada ta 13 hrudnia 1985 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201#Text. [in Ukr.].
7. Natochii, A. D., Tymofeiev, V. P. (2021) Poperedzhuvalni zakhody politsii – rozmezhuvannia poniat «hotovyi», «vykorystannia», «zastosuvannia» ta «aktyvne zastosuvannia» vohnepalnoi zbroi [Police preventive measures – distinguishing between the concepts of «ready», «use», «use» and «active use» of firearms]. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. Special Issue. № 1. pp. 92–96. [in Ukr.].
8. Albul, S. V. (2016) Do pytannia implementatsii u natsionalne zakonodavstvo mizhnarodnykh standartiv zastosuvannia syly ta vohnepalnoi zbroi politseiskymy [Regarding the implementation of international standards for the use of force and firearms by police officers into national legislation]. *Aktualni problemy profesiinoy pidhotovky politseiskoho : materialy kruhloho stolu* (m. Odessa, 26 zhovt. 2016 r.). Odessa : ODUVS. pp. 5–11. [in Ukr.].
9. Orlova, T. A. (2019) Pro ryzyky zastosuvannia vohnepalnoi zbroi v umovakh zakonodavstva Ukrainy ta shliakhy zabezpechennia bezpeky politseiskoho [About the risks of using firearms under Ukrainian legislation and ways to ensure police officer safety]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy*. Kharkiv. pp. 171–173. [in Ukr.].
10. Savchenko, O. A. (2012) Vohneva pidhotovka [Firing training] : navch. posibnyk. Kyiv, 2012. 158 p. [in Ukr.].
11. Volkov, Yu. M., Kaznacheiev, D. H. (2020) Aktualni problemy zastosuvannia vohnepalnoi zbroi politseiskymy v Ukraini [Actual problems of the use of firearms by police officers in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 4. pp. 142–145. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/35.pdf. [in Ukr.].
12. Hutsuliak, M. Ya., Ravliuk, I. I. (2017) Pro okremi rozbizhnosti u vyznachenni zmnistu pravovykh pidstav zastosuvannia zbroi pratsivnykamy Natsionalnoi politsii [About certain disagreements in determining the content of the legal grounds for the use of weapons by employees of the National Police]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy*. pp. 304–308. [in Ukr.].
13. Ulianov, O. I. (2018) Pravovi zasady zastosuvannia politseiskyykh zakhodiv prymusu ta vohnepalnoi zbroi pratsivnykamy Natsionalnoi politsii Ukrainy [Legal principles of the use of coercive police measures and firearms by employees of the National Police of Ukraine]. *Pivdenoukrainskyi pravnychiy chasopys*. pp. 34–36. [in Ukr.].

ABSTRACT

Anatolii Natchii, Yurii Volkov. International recommendations regarding the transformation of the legislation on the use of firearms by the police. The article highlights the national legislation of Ukraine in the sphere of the use of firearms by police officers, analyzes and researches the use of firearms by police officers in Ukraine. International recommendations on the transformation of legislation on the use of firearms by police officers have been studied. The authors emphasize the most useful recommendations for Ukrainian legislation and the solution to the issue of their consideration.

Some problematic issues that have been investigated by other scientists are highlighted, and a number of problems and contradictions that arise when it is necessary to use firearms are identified. In addition, the importance of police activity in various spheres of social relations was noted. According to the legislation of Ukraine and the legislation of many countries around the world, firearms are considered the most severe means of coercion, as they pose a serious threat to the life or health of persons against whom they may be used. Therefore, the world community pays attention to the improvement of certain legal norms regarding the use of firearms. Some aspects of the use of coercive measures by employees of the National Police of Ukraine during the performance of official duties were considered. A police measure is one of the key constituent functions of a police officer, which consists in the fact that a police officer has the right to apply actions or a set of actions of a preventive or coercive nature to a person. Having analyzed the international legal acts regarding the application of coercive measures, we can conclude that they are more clear and well-balanced regarding the settlement of the mentioned issue. On the basis of international legal acts regarding the use of firearms, police officers are considering the implementation of coercive measures on lawful grounds in accordance with the current legislation of Ukraine.

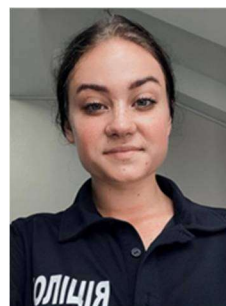
Keywords: *firearms, application, use of firearms, international legislation, national legislation, police officers.*

УДК 34.07

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-406-410

**Володимир
ТИМОФЄЄВ**©
викладач

**Катерина
БАЙРАК**©
курсант

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Розглянуто питання щодо ролі територіальної оборони у протидії зовнішнім загрозам. Проаналізовано історичний аспект виникнення територіальної оборони та її функції. Викладено питання щодо підготовки осіб, які виявили бажання долучитися до лав територіальної оборони, оскільки переважна більшість людей, які разом із силами оборони та безпеки України постали на захист суверенітету України, – це цивільні, які не мають спеціальних відповідних знань щодо ведення бою, а також спеціальної фізичної, тактичної та вогневої, медичної та психологічної підготовки. Якість підготовки мобілізаційних ресурсів територіальної оборони значною мірою залежить від того, наскільки повно і професійно враховано умови, в яких вона організовується і здійснюється.

Ключові слова: *воєнний стан, територіальна оборона, спеціальна підготовка.*

Постановка проблеми. Підготовка Сил територіальної оборони є важливою для

© В. Тимофєєв, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6805-8933>

k_tsp@dduvs.in.ua

© К. Байрак, 2023

bajrakkata@gmail.com